

Beiarn kommune
8110 MOLDJORD

MØTEINNKALLING

Utvalg: FORMANNSKAPET
Møtested: Møterommet, kommunehuset
Møtedato: 09.06.2015 **Tid:** 09:00

Eventuelt forfall meldes til tlf. 75569000
Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.

Innkalte:

Funksjon	Navn	Forfall Innkalt for
Leder	Monika Sande	
Nestleder	Gudbjørg Navjord	
Medlem	Håkon Sæther	
Medlem	Heidi Larsen	
Medlem	André Kristoffersen	

SAKSLISTE

Saksnr.	Arkivsaksnr.	Tittel
----------------	---------------------	---------------

REFERATER

26/15	15/315	GODKJENNING AV PROTOKOLL
27/15	15/246	HØRING-FORSLAG OM ENDRINGER I HELLIGDAGSLOVEN FOR Å TILLATE SØNDAGSÅPNE BUTIKKER
28/15	15/313	NY RISIKO- OG SÅRBARHETSANALYSE FOR BEIARN KOMMUNE - MANDAT
29/15	15/319	FORESPØRSEL OM MEDFINANSIERING AV MENINGSMÅLING - KOMMUNEREFORMEN
30/15	15/282	PRØVEPRODUKSJON AV GLUTENFRITT FLATBRØD

- 31/15 14/542
STRATEGISK NÆRINGSPLAN FOR BEIARN KOMMUNE
- 32/15 15/294
FINANSRAPPORTERING PR 30.04.2015 - ettersendes
- 33/15 12/639
EVALUERING - FLYKTNINGETJENESTEN - ettersendes

Beiarn kommune, 03.06.2015

Monika Sande
ordfører

REFERERES FRA DOKUMENTJOURNAL

Dato: 01.01.2015-02.06.2015 Utvalg: FSK Formannskapet

Saksnr Løpenr	Regdato Navn Innhold	Avd/Sek/Sakb	Arkivkode
14/313-69 2529/15	29.04.2015 Kommunal og moderniseringsdepartement KOMMUNAL PLANSTRATEGI OG FORHOLDET TIL KOMMUNEREFORMEN	SAD/RAD/OPN	002
12/799-5 2706/15	11.05.2015 ArcticSilver Innovation AS MELDING OM POLITISK VEDTAK - BEDRIFTSETABLERING FISKEUTSTYR	L/K//BB	U01
15/264-5 2914/15	26.05.2015 LÅNEOPPTAK 2015	SAD/RAD/OPN	251
15/302-1 2927/15	27.05.2015 Salten Regionråd UTTALELSE OM ENDRINGER I LOV OM INNOVASJON NORGE	L/K//AAE	024
14/313-72 2950/15	27.05.2015 Rådmann Even Ediassen AD: BIDRAG TIL INFOAVIS IFM ARBEIDET MED KOMMUNESTRUKTUR	SAD/RAD/OPN	002
14/313-73 2965/15	27.05.2015 Bodø kommune INVITASJON FRA BODØ KOMMUNE TIL MØTE OM OPPSUMMERING AV NABOPRATEN OG VEIEN VIDERE - NY STORKOMMUNE SALTEN	SAD/RAD/OPN	002
14/313-75 3041/15	29.05.2015 KS v/ Rune Bjørkli ARBEIDSGIVERPOLITIKK I KOMMUNESAMMENSLÅINGER- FAGDAGER- 31.AUG. - 1.SEPT.	SAD/RAD/OPN	002
15/291-2 2895/15	26.05.2015 ØKONOMIRAPPORTERING 2015 PR. 30.04	SAD/OKO/SS	151

GODKJENNING AV PROTOKOLL

Saksbehandler: Karin Nordland
Arkivsaksnr.: 15/315

Arkiv: 033

Saksnr.: Utvalg
26/15 Formannskapet

Møtedato
09.06.2015

HØRING-FORSLAG OM ENDRINGER I HELLIGDAGSLOVEN FOR Å TILLATE SØNDAGSÅPNE BUTIKKER

Saksbehandler: Ågot Eide
Arkivsaksnr.: 15/246

Arkiv: U62

Saksnr.: Utvalg
27/15 Formannskapet

Møtedato
09.06.2015

Rådmannens innstilling:**Bakgrunn:**

I kommunestyremøte den 06.05.2015 kom Beiarn arbeiderparti med en interpellasjon vedr søndagsåpne butikker. Til dette svarte ordføreren at hun ville sørge for at det ble laget en sak til kommunestyret slik at dette kunne få mulighet til å komme med en høringsuttalelse.

Forslaget om å bygge ned reguleringen av butikkens åpningstider på søndag er forankret i regjeringens politiske plattform(Sundvolden- erklæringen). Utgangspunktet for forslaget om å fjerne påbudet om søndagsstengte butikker er at man anser tilbud og etterspørsel som bedre egnet enn lovverket til å regulere butikkens åpningstider. Det pekes også på at endringsforslaget gir større likebehandling mellom butikker og bidrar til å forenkle regelverket.

Høringsfristen er satt til 30.06.15.

Saksutredning:

Bestemmelsene som regulerer butikkens åpningstider finnes i Lov om helligdager og helligdagsfred (helligdagsfredloven) som ble vedtatt i 1995 og sterkt revidert i 2003. Loven pålegger i § 5 faste utsalgssteder å holde stengt på helligdager og å stenge tidligere noen dager. Det mest sentrale av disse gjelder utsalgssteder for å holde stengt på de helligdager som er listet i § 2, og stenge kl 16 på jul-, påske og pinseften.

Lovens § 5 lister også opp en rekke unntak fra hovedregelen. Det mest sentrale av dette gjelder utsalgssteder som i hovedsak selger kiosk- og dagligvarer og har en salgsflate på mindre enn 100 kvm, bensinstasjoner med salgsflate mindre enn 150 kvm, hagesentre og det generelle de 3 siste søndager før jul. Fylkesmannen kan i tillegg gi anledning til å bestemme at hele eller deler av en kommune skal regnes som et typisk turiststed og dermed få unntak fra hovedregelen for hele eller deler av året.

Både hovedregel og unntaksbestemmelser gjelder også for høytidsdagene 1. og 17.mai.

Forslaget som er sendt ut på høring omfatter å fjerne den bestemmelsen i Helligdagsfredloven § 5 som pålegger faste utsalgssteder å holde stengt søndager. Pålegget om å holde stengt på øvrige helligdager og høytidsdager og høytidsdager opprettholdes, likeledes pålegget om å stenge kl. 16 00 på jul-, påske- og pinseften. Unntaksbestemmelsene videreføres slik at det fortsatt vil være utsalgssteder som har anledning til å holde oppe på hellig- og høytidsdager.

Regjeringen har også valgt å høre et annet forslag; beslutningsmyndigheten legges til den enkelte kommune, slik at de lokalt folkevalgte kan ta stilling til om adgangen til søndagsåpent i sin kommune skal utvides i forhold til dagens situasjon. Det er da en forutsetning at evt kommunal regulering i kommunen utformes slik at det ikke innebærer innstramminger i forhold til dagens rammer.

Vurdering:

Forholdet til helligdagsfreden: Helligdagsfredsloven formål er å verne om den gudstjenstlige liv og den alminnelige fred på helligdager og gi høytiden ro og verdighet. For å ivareta formålet har loven i tillegg til åpningstidsbestemmelser i § 5 også støyforbud (§ 3) og ut forbud mot offentlige arrangement(§ 4).

Støyforbud og offentlige arrangementforbud trenger ikke være til hinder for butikkåpent i kirketiden så lenge salgsvirksomheten ikke direkte forstyrrer gudstjenesten. Men for en del mennesker kan dette oppfattes som en indre forstyrrelse og oppfattes som nok en hverdagslig hendelse og ikke fridag.

Forhold til arbeidsmiljøloven: Arbeidsmiljøloven åpner for for unntak fra forbud mot søndagsarbeid når det gjelder bla arbeid i butikker som kan ha åpent etter helligdagsfredsloven. Virksomheter som har kan ha åpent på søndager etter denne loven kan også ha ansatte som kan arbeide søndager.

Endringer i loven vil imidlertid føre til at flere butikker og flere ansatte vil bli berørt av søndagsarbeid. Arbeidsgiver skal imidlertid drøfte behovet for søndagsarbeid før det iverksettes, jfr. arbeidsmiljølovens § 10-10. Men dette kan føre til økt press overfor ansatte på flere hold, press fra arbeidsgiver, ekstra behov for barnetilsyn, mindre fritid sammen med ektefelle, barn og familie. Søndagsåpne butikker vil også kunne få ringvirkninger for andre virksomheter som etter hvert må ha søndagsåpent til eks. barnehager?

Forhold til næringslivet: Utgangspunktet for forslaget om å fjerne påbudet om søndagsstengte butikker er at man anser tilbud og etterspørsel som bedre egnet enn lovverket til å regulere butikkens åpningstider.

En er redd for at handelstanden i vår bygd og andre steder kan bli en tapende part i denne tilbud/etterspørsel strategien. Allerede nå er det en del handelslekkasje og det er et spørsmål om dette forsterkes med enda en handledag i uka også med tanke for at handel er en rekreasjon for en del mennesker. Det anses å bli høyere driftsutgifter til lønn etc for handelstanden som dermed gir mindre lønnsomhet eller til sist kan gi brukerne regningen. Sommerstid kan det slå positivt ut å holde åpent søndager.

Da butikken på Storjord brant ned i 2009 ba Beiarn kommune i 2010 Fylkesmannen om å vurdere Storjord som et typisk turiststed for å gi et best mulig service til besøkende i bygda jfr. Fylkesmannens anledning til å bestemme at hele eller deler av en kommune skal regnes som et typisk turiststed og dermed få unntak fra hovedregelen for hele eller deler av året. Denne muligheten vil kunne fortsette ved nåværende lov.

Samlet sett er det vanskelig å spå hvordan endringen vil komme til å slå ut innenfor de enkelte områdene, og en burde gå tilbake i historien for å finne ut hvorfor disse reglene er innført.

Høringssvaret anses som politikk, en vil derfor ikke legge fram noen innstilling men kan komme med ulike forslag til høringa:

Alt. 1 : Beiarn kommune støtter regjeringens forslag til endringer i helligdagsloven som åpner for søndagsåpne butikker, og som er beskrevet i høringsnotat 15/1432 dat 27.mars 2015.05.29.

Alt 2: Beiarn kommune støtter ikke regjeringens forslag til endringer i helligdagsloven som åpner for søndagsåpne butikker, og som er beskrevet i høringsnotat 15/1432 dat 27.mars 2015.05.29.

Alt 3. Beiarn kommune ønsker at ansvaret for å bestemme utvidet åpningstid for utsalgssteder i henhold til § 5 i helligdagsloven overføres til kommunene, men med en begrensning på hvor ofte åpningstidene kan endres.

Saken legges fram uten innstilling.

Vedlegg: Høringsbrev og notat er tilgjengelig på:

1. <https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/horing---forslag-om-endringer-i-helligdagsloven-for-a-tillate-sondagsapne-butikker/id2403951/>
2. Beiarn Arbeiderpartiss Interpellasjon til kommunestyremøte 06.05.2015
3. Ordførers notat dat 05.05.2015 til samme kommunestyremøte

Beiarn Kommune		
Ar/Saksnr.	Dok.nr.	Reg.nr. Ar
15/246	3	2725/15
12 MAI 2015		
Ark.kode P	U62	
Ark.kode S		
Avdeling	OPS	Saksbeh. MS
Kassasjon	Gradering	

Høringsnotat

Vår ref
15/1432

Dato
27. mars 2015

HØRING – FORSLAG OM ENDRINGER I HELLIGDAGSLOVEN FOR Å TILLATE SØNDAGSÅPNE BUTIKKER

1. INNLEDNING

Regjeringens politiske plattform (Sundvolden-erklæringen) sier at regjeringen vil *[t]illate butikker å holde åpent på søndager*, og at regjeringen *sammen med partene i arbeidslivet [vil] vurdere hvordan de butikkansatte kan bli omfattet av et godt lovverk når det gjelder arbeidstid og medbestemmelse*.

Kulturdepartementet foreslår på denne bakgrunnen endringer i lov 24. februar 1995 nr. 12 om helligdager og helligdagsfred (helligdagsloven) § 5 om salg fra faste utsalgssteder. Denne bestemmelsen inneholder i dag et påbud om at faste utsalgssteder som selger varer til forbrukere, skal holde stengt på helligdager. Endringsforslaget går ut på å innskrenke bestemmelsens rekkevidde, slik at butikker får mulighet til å holde åpent på alle vanlige søndager.

Departementet foreslår samtidig å opprettholde påbudet om stengte butikker på de 10 særskilte helligdagene (nyttårsdag, skjærtorsdag, langfredag, første påskedag, annen påskedag, Kristi Himmelfartsdag, første pinsedag, annen pinsedag, første juledag og annen juledag). Dessuten foreslår departementet at det gjeldende påbudet om butikkstengt på de særskilte høytidsdagene 1. og 17. mai blir videreført. Også påbudet i helligdagsloven § 5 om at butikker skal holde stengt fra kl. 16 på jul-, påske- og pinseften foreslås videreført.

Dagens unntak fra påbudet om stengte butikker på helligdager for visse butikker, blant andre mindre dagligvarebutikker, bensinstasjoner, hagesentre, utsalgssteder på typiske turiststeder mv., foreslås videreført for de særskilte helligdagene, høytidsdagene og høytidsaftenerne som etter forslaget fortsatt skal ha en hovedregel om butikkstengt. Unntakene vil få svært begrenset praktisk betydning dersom antallet dager som fortsatt skjermes, blir redusert som

foreslått.

Regjeringen har valgt å høre et annet forslag, hvor beslutningsmyndighet legges til den enkelte kommune. Gjennom en slik løsning vil de lokalt folkevalgte kunne få ta stilling til om adgangen til søndagsåpent i sin kommune skal utvides i forhold til dagens situasjon. Høringsinstansene inviteres til å komme med synspunkter også på dette.

Departementets utgangspunkt er at tilbud og etterspørsel vurderes som bedre egnet enn lovverket til å regulere åpningstidene. Forslaget om deregulering på vanlige søndager vil føre til at butikkene i prinsippet selv kan ta stilling til når de vil holde åpent. Dette vil også bety større grad av likebehandling mellom butikker og bransjer, og det vil innebære forenkling og avbyråkratisering. Utviklingen innen både varehandelen og i folks forbruksmønster skaper, etter departementets oppfatning, behov for endringer i de gjeldende reglene.

Helligdagslovens bestemmelser om butikkstengt og -åpent har i ulike sammenhenger vært gjenstand for debatt de senere årene, og det har blitt påpekt uheldige sider ved regelverket. De gjeldende reglene har for eksempel vært tatt opp i Stortinget flere ganger.¹

I samsvar med Sundvolden-erklæringens forutsetning er det holdt møter med partene i arbeidslivet om saken.

2. PÅBUDET OM Å HOLDE BUTIKKSTENGT PÅ HELLIGDAGER

2.1 Historikk

Påbudet om å holde butikker stengt på helligdager (og på høytidsdagene 1. og 17. mai) har en lang forhistorie. Vanlige søndager og andre helligdager har fra gammelt av som regel vært fridager og annerledes enn de andre dagene i uken. I lovgivningen er det gitt en rekke bestemmelser om virksomhet på søn- og helligdager. Arbeidsmiljølovgivningen har for eksempel særlige regler om søndagsarbeid.² Et annet eksempel er alkohollovgivningen, som blant annet har forbud mot salg av alkoholholdige drikkevarer på søn- og helligdager.³ Den gjeldende åpningstidsreguleringen for butikker – med skranker på søn- og helligdager – er også et utslag av at søndager og andre helligdager har et særpreg. I dag er, som nevnt, påbudet om å holde butikker stengt på helligdager tatt inn i helligdagsloven fra 1995.

Den første åpningstidsloven var fra 1913⁴, og den påla kommunestyrene i kjøpesteder og ladesteder å fastsette lukkevedtekter, mens herredsstyrene fikk adgang til å fastsette slike vedtekter i landdistriktene. Kommunenes adgang til på egen hånd å bestemme innholdet i forskriftene førte til store ulikheter kommunene imellom. Både loven selv og de vedtektene som ble fastsatt, var en kontinuerlig kilde til diskusjon og krav om revisjoner. Debatten ble intensivert utover på 1960- og 1970-tallet, særlig som en følge av endret sysselsettingsmønster der stadig flere gifte kvinner tok del i yrkeslivet.⁵

¹ Se for eksempel Dokument 8:36 L (2011–2012), Dokument nr. 15:1024 (2013–2014), Dokument 15:1580 (2009–2010).

² Lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven), se nærmere nedenfor i punkt 6.

³ Se for eksempel lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk mv. (alkoholloven) §§ 2-5, 3-4 og 3-7.

⁴ Lov 25. juli 1913 nr. 5 om lukningstid for utsalgssteder.

⁵ Ot.prp. nr. 75 (1996–97) punkt 2.2.1.

Ny åpningstidslov kom i 1985, og loven hadde som siktemål å tilpasse reguleringen bedre til forbrukernes behov.⁶ Selve lovteksten ble i stor utstrekning utformet i Stortinget⁷, og det ble fastsatt et påbud om at butikker som hovedregel skulle holde stengt på søndager og andre helligdager. Dermed ble det behov for unntak for å ivareta hensynet til forbrukernes behov for tilgang til varer. Den enkelte kommune ble samtidig gitt en viss myndighet til å tillate søndagsåpent, både som generell ordning og i enkelttilfeller. Åpningstidsloven fra 1985 ble vurdert av flere utvalg som behandlet spørsmål som berørte åpnings- og arbeidstider i varehandelen. Ny åpningstidslov ble vedtatt i 1998.⁸ Formålet var da først og fremst å få ensartede åpningstidsrammer over hele landet. Påbudet om søndagsstengte butikker, sammen med unntaksreglene som da gjaldt, er direkte videreført i helligdagsloven fra og med 2003. Åpningstidsloven fra 1998 ble opphevet da reglene om åpningstider ble tatt inn i helligdagsloven.⁹

2.2 Gjeldende rett¹⁰

Helligdagsloven § 5 første ledd første punktum slår fast at *på helligdager skal faste utsalgssteder som selger varer til forbrukere, holde stengt*. Bestemmelsen gjelder bare *faste utsalgssteder*.¹¹ Salg gjennom for eksempel e-handel, der kunden bestiller varer på Internett, omfattes ikke når varen blir sendt til kunden. Også utendørs salg faller som utgangspunkt utenfor påbudet, men grensen mot fast utsalgssted må vurderes konkret.¹² Dersom enkelte utsalgssteder eller varegrupper er regulert i eller i medhold av spesiallover, vil disse særlige reglene gå foran bestemmelsen i helligdagsloven. Eksempel på dette er salg av apotekvarer og alkoholholdige drikker.¹³ Videre er det bare salg av varer som er regulert. Rene tjenesteytelser faller utenfor, slik som for eksempel utleie, bank, frisør eller lignende. Salgsvirksomheten må være rettet mot vanlige forbrukere. Engrosvirksomhet eller salg fra ”cash- and carry-avdelinger” til næringsdrivende er ikke omfattet.

Hva som er helligdager, er definert i helligdagsloven § 2. Vanlige søndager og de særskilte helligdagene omfattes av påbudet om å holde stengt. Dette gjelder uavhengig av om det avsluttes salg eller om lokalet bare brukes til utstilling.¹⁴

Påbudet om å holde stengt på helligdager gjelder tilsvarende på høytidsdagene 1. og 17. mai. Lov 26. april 1947 nr. 1 *om 1 og 17 mai som høgtidsdager* fastsetter i § 1 annet ledd at *[f]or salg fra faste utsalgssteder 1. og 17. mai gjelder bestemmelsene i lov 24. februar 1995 nr. 12 om helligdager og helligdagsfred §§ 5 og 6 tilsvarende*.

Helligdagsloven § 5 første ledd annet punktum fastsetter at *faste utsalgssteder på jul-, påske- og pinseaften skal stenge kl. 16*. På disse såkalte høytidsaftener skal det være helligdagsfred etter kl. 16.

⁶ Lov 26. april 1985 nr. 20 om åpningstider for utsalgssteder. Bakgrunnen for loven var blant annet NOU 1984: 13 *Åpningstider og tilgjengelighet*.

⁷ Innst. O. nr. 48 (1984–85).

⁸ Lov 26. juni 1998 nr. 43 om åpningstider for utsalgssteder.

⁹ Endringslov 14. mars 2003 nr. 16, se Ot.prp. nr. 11 (2002–2003) og Innst. O. nr. 56 (2002–2003).

¹⁰ Utskrift av helligdagsloven er vedlagt dette notatet.

¹¹ Se nærmere om avgrensningene i Ot. prp. nr. 11 (2002–2003).

¹² Se uttalelse fra Justisdepartementets lovavdeling, JDLOV-2006-7554.

¹³ Lov 2. juni 2000 nr. 39 om apotek § 5-2 og lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk mv. (alkoholloven) §§ 3-4 og 3-7.

¹⁴ Se uttalelse fra Justisdepartementets lovavdeling, JDLOV-2003-7504.

Fra utgangspunktet om påbudt stenging på helligdager, høytidsdager og høytidsaftener er det en rekke unntak. Det følger av helligdagsloven § 5 annet ledd at påbudet om butikkstengt ikke gjelder for:

1. *utsalgssteder som i det vesentlige selger kiosk- eller dagligvarer, og som har en samlet salgsflate som ikke overstiger 100 kvm*
2. *bensinstasjoner med en samlet salgsflate som ikke overstiger 150 kvm*
3. *utsalgssteder på campingplasser i campingsesongen*
4. *utsalgssteder på områder som etter vedtak av fylkesmannen regnes som typiske turiststeder, se sjette ledd*
5. *salg fra serveringssted*
6. *salg ved auksjon*
7. *salg av utstilte gjenstander fra kunstgallerier og lignende*
8. *salg fra tidsbegrensede utstillinger og varemesser som finner sted i lokaler som normalt ikke blir brukt til salgsvirksomhet*
9. *utsalgssteder som i det vesentlige selger blomster, planter og andre hageartikler*
10. *utsalgssteder som i det vesentlige selger lokale husflids- og suvenirvarer*
11. *utsalgssteder i bygninger for inn- og utsjekking av passasjerer på lufthavner som har tillatelse til avgiftsfritt salg*
12. *salg av varer i tilknytning til produksjonssteder mv. som er tilrettelagt for turisme.*

I tillegg til disse spesielle unntakene er det et generelt unntak i helligdagsloven § 5 tredje ledd, som sier at faste utsalgssteder *kan holde åpent de tre siste søndagene før julaften mellom kl. 14 og kl. 20*. Denne bestemmelsen lovfester en praksis som hadde utviklet seg i mange kommuner i tilknytning til julehandelen.

Helligdagsloven § 5 fjerde og femte ledd knytter seg til unntaket for dagligvarebutikker under 100 kvadratmeter og unntaket for bensinstasjoner under 150 kvadratmeter. Disse bestemmelsene definerer kvadratmetergrensene og stiller nærmere krav til dokumentasjon av disse.

I helligdagsloven § 5 sjette og syvende ledd er Fylkesmannen tillagt enkelte oppgaver. For det første kan Fylkesmannen *etter søknad fra kommunen ved forskrift bestemme at et område skal regnes som typisk turiststed, se annet ledd nr. 4, for hele året eller deler av året, jf. § 5 sjette ledd første punktum*. Fylkesmannens skjønn i disse sakene må utøves innenfor rammene som er fastsatt i loven. Det heter at *[s]om typisk turiststed kan bare regnes område der salget i de aktuelle periodene hovedsakelig skjer til turister, jf. § 5 sjette ledd annet punktum*. For det andre avgjør Fylkesmannen enkeltsaker om dispensasjon fra påbudet om butikkstengt på helligdager. Etter søknad kan Fylkesmannen *gi dispensasjon fra paragrafen her når det foreligger særlige grunner, jf. helligdagsloven § 5 syvende ledd første punktum*. Avgjørelse i forbindelse med dispensasjon i enkelttilfeller kan påklages til departementet, jf. helligdagsloven § 5 syvende ledd annet punktum.

Etter helligdagsloven § 5 siste ledd kan departementet gi nærmere forskrifter til *utfylling* av paragrafen. Det er ikke fastsatt forskrifter med hjemmel i denne bestemmelsen.

Helligdagsloven § 6 fastsetter at overtredelser av blant andre § 5 i loven, straffes med bøter. Loven blir på vanlig måte håndhevet av politiet og domstolene.

3. FORHOLDET TIL HELLIGDAGSFREDEN

Helligdagslovens formål er å verne om det gudstjenstlige liv og den alminnelige fred på helligdager og å gi høytiden ro og verdighet, jf. § 1. Hvilke dager som er helligdager, framgår av § 2. For å ivareta formålet har loven et støyforbud i § 3 og et forbud mot offentlige arrangementer i § 4. Bestemmelsen om salg fra faste utsalgssteder i § 5 ble, som nevnt ovenfor, tatt inn i loven i 2003.

Mens helligdagsfreden varer er det et generelt forbud mot å forstyrre med *utilbørlig larm*. Bestemmelsen gjør det mulig å gripe inn overfor den som med utilbørlig larm krenker freden. I tillegg til det generelle støyforbudet er det forbudt å forstyrre gudstjenesten i form av *unødig larm, arbeid eller annen forstyrrende virksomhet*. Gudstjenester eller møter av tilsvarende karakter i trossamfunn utenom Den norske kirke omfattes også. Helligdagsfreden varer fra kl. 00 til kl. 24.00 på alle søn- og helligdager samt på påske-, pinse- og julaften etter kl. 16.00. På helligdag mellom kl. 06 og kl. 13 er det som hovedregel ikke tillatt å arrangere eller holde offentlige tilstelninger eller forestillinger, sportskonkurranser og sportsstevner. Som tilstelning regnes for eksempel det å arrangere et loppemarked. Begrunnelsen for forbudet er at et forbud mot konkurrerende aktiviteter i ”kirketiden” er i samsvar med folks alminnelige rettsfølelse. Etter kl. 13 ville imidlertid et forbud kunne innebære en ikke uvesentlig begrensning i den enkeltes muligheter for å utøve og delta i ellers lovlige aktiviteter.

Salgsvirksomhet er ikke direkte omfattet av støyforbudet, og spørsmålet om søndagsåpne utsalgssteder ble heller ikke berørt under forberedelsen av helligdagsloven. Utsalgsstedenes virksomhet kan som utgangspunkt bare rammes indirekte av forbudet mot unødig larm eller arbeid eller annen forstyrrende virksomhet ved kirke eller gudstjenestested. Støyforbudet er ikke til hinder for butikkåpent i kirketiden, så lenge salgsvirksomheten ikke direkte forstyrrer gudstjenesten.

Forbudet mot å holde offentlige tilstelninger eller forestillinger, sportskonkurranser og sportsstevner før kl. 13 på helligdager omfatter ikke salgsvirksomhet fra faste utsalgssteder. Som tilstelning regnes blant annet markeder. Et marked kan for eksempel være et lokalt loppemarked eller lokale markedsdager. I bredere forstand kunne begrepet marked også tenkes å omfatte butikkvirksomhet. Hvor grensen går mellom butikkvirksomhet i sin alminnelighet og marked, må vurderes konkret. Departementet legger til grunn at salg fra faste utsalgssteder ikke omfattes av forbudet mot offentlige tilstelninger eller forestillinger, sportskonkurranser og sportsstevner før kl. 13 på helligdager.

Tidligere lov på området (opphevet lov 4. juni 1965 nr. 1 om helligdagsfreden) hadde mer omfattende forbud på helligdager sammenlignet med dagens lov. Loven fra 1965 sondret mellom vanlige søndager og enkelte særskilte helligdager. Den var i hovedsak en kodifikasjon av forbudet mot offentlige arrangementer i ”Sabbatsforordningen av 1735”. Helligdagsfred innebar dessuten et forbud generelt mot utilbørlig larm og spesielt mot forstyrrelse av gudstjenesten. Helligdagsfreden varte fra kl. 6 til kl. 13 på vanlige søndager. På enkelte helligdager, slik som Langfredag og førstedagene i forbindelse med jul, påske og pinse, varte helligdagsfreden derimot hele søndagsdøgnet. På påske-, pinse- og julaften var det helligdagsfred mellom kl. 21 og kl. 24.

4. ÅPNINGSTIDSREGULERING I ENKELTE ANDRE LAND I EUROPA

Mange europeiske land har en eller annen form for regulering av åpningstidene for butikker, mens andre ikke har noen regulering av åpningstider. I de senere årene har det skjedd en deregulering på området i flere land.¹⁵

I **Danmark** har butikker fra 1. oktober 2012 kunnet holde åpent på vanlige søndager. På danske helligdager (første og annen juledag, nyttårsdag, skjærtorsdag, langfredag, første og annen påskedag, den såkalte *store bededag*, Kristi Himmelfartsdag, første og annen pinsedag) og grunnlovsdagen (5. juni) skal butikker som selger varer til forbrukere, som hovedregel holde stengt. På julaften og nyttårsaften skal butikkene stenge kl. 15. På de dagene hvor butikkene som hovedregel skal holde stengt, er det en rekke unntak for enkelte typer varer og butikktyper.¹⁶

Sverige har ikke hatt noen særskilt lovregulering av åpningstidene for varehandelen siden 1972 da *affärstidslagen* ble opphevet. Dette innebærer at butikkene selv fastsetter sine åpningstider. Gjeninnføring av en lovregulering har undertiden blitt diskutert, men det har ikke resultert i noen ny lovregulering.¹⁷ For butikker som holder åpent på søndager, varierer åpningstidene noe. De synes for klesbutikker og lignende å ligge innenfor tidsvinduet kl. 11 til 18, mens mange dagligvarebutikker har søndagsåpent fra kl. 8 til 20/21.

I **Finland** er hovedregelen at butikker kan holde åpent på søndager mellom kl. 12–18.¹⁸ I november og desember kan butikkene holde åpent mellom kl. 12–21. På spesielle høytidsdager og enkelte høytidsaftener er hovedregelen at butikker skal holde stengt, men det er et begrenset unntak for dagligvarebutikker. Det er i tillegg en rekke unntak, som blant annet omfatter kioskhandel, bensinstasjoner, salg av blomster mv. I Finland har de en egen lovbestemmelse som gir næringsdrivende i kjøpesenter rett til å holde sin butikk stengt.¹⁹

I **Storbritannia** er det ingen restriksjoner på åpningstider for så vidt gjelder **Skottland**. Når det gjelder **England** og **Wales**, er det begrensninger for butikker på mer enn 280 kvadratmeter. Disse kan ha åpent inntil 6 timer på søndager mellom kl. 10–18. På 1. påskedag (*Easter Sunday*) og 1. juledag (*Christmas Day*) må butikkene være stengt. Det er en del unntak fra dette, som blant annet omfatter butikker på flyplasser og på togstasjoner.²⁰

Tyskland har tradisjonelt ført en restriktiv åpningstidspolitik. I de senere årene har det blitt åpnet for en deregulering på området. Etter en omfattende reform av kompetansefordelingen mellom føderale myndigheter og delstatsmyndighetene i 2006, ble kompetansen til å fastsette regelverk for butikkens åpningstider i all hovedsak overført til de 16 delstatene.²¹ Reguleringen varierer mellom delstatene. Generelt sett er butikker fortsatt stengt på søndager, men med adgang til å ha søndagsåpent et visst antall ganger i året (som regel fire–seks).

Frankrike har også stengte butikker på søndager da dette regnes som arbeidstakernes hviledag, men det er mange unntak. Dette omfatter blant annet spesialforretninger (som f.eks.

¹⁵ En oversikt over regulering av åpningstider (pr. september 2012) i Europa er utarbeidet av organisasjonen EuroCommerce, se <http://www.eurocommerce.eu/media/28488/shop-opening-hours-30.09.2012.pdf>

¹⁶ <https://erhvervsstyrelsen.dk/faktablad-om-lukkeloven>

¹⁷ Motion 2004/05:A237,

http://www.riksdagen.se/sv/DokumentLagar/Forslag/Motioner/Affarstidslagen_GS02A237

¹⁸ https://www.tem.fi/sv/konsumenterna_och_marknaden/handel/affarstider

¹⁹ Lag 27.11.2009/945 om öppettider för detaljhandeln och frisersalonger 4 §.

²⁰ <https://www.gov.uk/trading-hours-for-retailers-the-law>

²¹ <http://www.gesetze-im-internet.de/ladschlg/>

blomsterhandel, møbel- og hageartikkelforretninger, hobbyforretninger samt tobakksforretninger), butikker i områder knyttet til turistvirksomhet, samt for dagligvarebutikker (frem til kl. 13). Et annet unntak omfatter kjøpesentre og handlestrøk i det som betegnes som *urbane strøk*. For å komme inn under dette unntaket forutsettes blant annet behandling av saken lokalt i kommunestyret og av "fylkesmannen".

5. FORHOLDET TIL EØS-AVTALEN

EU-domstolen har slått fast at nasjonalt regelverk om åpningstider hører under nasjonal kompetanse og derfor ikke vedrører fellesskapsretten.²² Regulering av åpningstider vil uansett utforming dermed ikke være problematisk ut fra pliktene Norge har etter EØS-avtalen.

6. FORHOLDET TIL ARBEIDSMILJØLOVEN

6.1 Gjeldende rett om søndagsarbeid

Av arbeidsmiljøloven § 10-10 første ledd følger det at det skal være arbeidsfri fra kl. 18.00 dagen før en søn- eller helgedag og til kl. 22.00 dagen før neste virkedag. Jul-, påske- og pinseaften skal det være arbeidsfri fra kl. 15.00 til kl. 22.00 dagen før neste virkedag. Med søn- og helgedager menes søndager, religiøse helligdager etter lov om helligdager og helligdagsfred, og 1. og 17. mai, som er høytidsdager. Lov om 1. og 17. mai som høgtidsdager slår fast at disse dagene i utgangspunktet skal likestilles med søndager. Lovens § 1 andre ledd presiserer at reglene om salg fra faste utsalgssteder i helligdagsloven §§ 5 og 6 gjelder tilsvarende for 1. og 17. mai.

Arbeid på søn- og helgedager er ikke tillatt med mindre arbeidets art gjør det nødvendig, jf. § 10-10 andre ledd. Det fremgår av forarbeidene hvordan dette skal forstås. Tilfeller hvor arbeidets art gjør søndagsarbeid nødvendig, og dermed tillatt, vil etter forarbeidene blant annet være:

- arbeid som ikke kan drives uten at annet arbeid på arbeidsstedet avbrytes, og som på grunn av driftstida på arbeidsstedet må utføres på søn- og helgedager
- arbeid i virksomhet for syke- og pleiehjelp, barnehjem o.l.
- arbeid i herberge- og bevertningsbedrifter når det er nødvendig for betjening av gjester
- arbeid av politi, brannvesen, tollvesen, kriminalomsorg, kirkelig betjening, arbeid ved redningssentraler og drift av kringkastning, aviser, telegram- og nyhetsbyråer
- arbeid ved utsalgssteder innenfor de åpningstidsrammer som er fastsatt i eller i medhold av annen lovgivning

Det siste strekpunktet omfatter butikker som har lov til å ha søndagsåpent etter helligdagsloven i dag, jf. Ot.prp. nr. 49 (2004–2005) punkt 13.11 og 25.

Arbeidsgiver skal drøfte behovet for søn- og helgedagsarbeid med arbeidstakernes tillitsvalgte før det iverksettes, jf. § 10-10 tredje ledd.

I virksomhet som er bundet av tariffavtale, kan arbeidsgiver og arbeidstakerens tillitsvalgte inngå skriftlig avtale om arbeid på søn- og helgedager dersom det foreligger et særlig og tidsavgrenset behov for dette, jf. § 10-10 fjerde ledd. I henhold til forarbeidene til bestemmelsen vil eksempler på slike tilfeller være når det til regelmessig tilbakevendende

²² Se sak C-145/88 Torfaen Borough Council, avsnitt 2. Se også sak C-483/12 Pelckmans Turnhout NV, avsnitt 24, med videre henvisninger.

tider av året oppstår særlig arbeidspress, når det er oppstått uventet arbeidspress, når naturhendelser, ulykkeshendelser eller andre upåregnelige begivenheter har forstyrret eller truer med å forstyrre den jevne drift, når det er forbundet med betydelige driftstekniske ulemper å avbryte produksjonen eller når viktige samfunnsinteresser eller andre viktige hensyn gjør det særlig påkrevet (Ot.prp. nr. 49 (2004–2005) punkt 13.11 og 25). Arbeidsgiver og arbeidstaker kan skriftlig avtale arbeid på søn- og helgedager utenom de tilfeller som er nevnt i § 10-10, mot tilsvarende fri på andre dager som i henhold til arbeidstakerens religion er helge- eller høytidsdag.

Arbeidstaker skal ha en sammenhengende arbeidsfri periode (ukehvile) på 35 timer i løpet av sju dager, jf. § 10-8 andre ledd. Den arbeidsfrie perioden skal så vidt mulig omfatte søndag, jf. § 10-8 andre og fjerde ledd. Personer under 18 år skal ha en sammenhengende arbeidsfri periode (ukehvile) på minst 48 timer i løpet av sju dager. Den arbeidsfrie perioden skal så vidt mulig legges til søn- eller helgedag, jf. § 11-5 tredje ledd.

Arbeidstaker som har utført søn- og helgedagsarbeid, skal ha arbeidsfri følgende søn- og helgedagsdøgn. Arbeidsgiver og arbeidstaker kan skriftlig avtale en arbeidstidsordning som i gjennomsnitt gir arbeidstaker arbeidsfri annenhver søn- og helgedag over en periode på 26 uker, likevel slik at det ukentlige fridøgn minst hver tredje uke faller på en søn- eller helgedag, jf. § 10-8 fjerde ledd. Arbeidstaker kan maksimalt arbeide halvparten av alle søn- og helgedagene i løpet av et år.

6.2 Endringer i arbeidsmiljøloven vedtatt i Stortinget våren 2015 etter behandlingen av Prop. 48 L (2014–2015)

Stortinget er i ferd med å endre arbeidsmiljølovens bestemmelser knyttet til søn- og helgedagsarbeid.²³ § 10-8 fjerde ledd endres slik at arbeidstaker fortsatt kan avtale gjennomsnittsberegning av søn- og helgedagsarbeid, men slik at ukehvilen minst hver fjerde uke skal falle på en søn- eller helgedag mot hver tredje i dag. Begrensningen på at arbeidstaker i snitt bare kan arbeide halvparten av søn- og helgedagene videreføres. Bestemmelsen vil tre ikraft på det tidspunkt Kongen bestemmer.

7. DEPARTEMENTETS VURDERINGER OG FORSLAG

7.1 Vurderinger

Departementets forslag om å bygge ned reguleringen av butikkers åpningstider på søndager er forankret i regjeringens politiske plattform. Utgangspunktet for forslaget om å fjerne påbudet om søndagsstengte butikker er at tilbud og etterspørsel egner seg bedre enn lovverket til å regulere butikkers åpningstider. Regjeringen Bondevik II la det samme prinsippet til grunn for revisjonen av åpningstidsbestemmelsene i 2003.²⁴ Ytterligere deregulering av åpningstidene vil innebære større grad av likebehandling mellom butikker, og det vil bidra til forenkling av regelverket. Forbrukerne vil selv kunne avgjøre når de ønsker å handle, og butikkene kan selv vurdere hvilke åpningstider de vil tilby.

Selv om hovedregelen i dag er at butikker skal holde stengt på helligdager, er det mange typer butikker, for eksempel mindre dagligvarebutikker, hagesentre og utsalgssteder på typiske turiststeder, som ved særskilte unntaksregler har fått adgang til å holde åpent. En generell åpning for søndagshandel er dermed ikke noe prinsipielt nytt, men vil stille butikkene mer likt enn i dag. Kombinasjonen mellom et generelt påbud om søndagsstengte butikker og unntak,

²³ Innst. 207 L (2014–2015), Lovvedtak 53 (2014–2015).

²⁴ Ot.prp. nr. 11 (2002–2003) s. 1.

gir konkurransevridning og forskjellsbehandling. Mer likebehandling er derfor et sentralt siktemål med departementets forslag.

Departementet har vurdert om all regulering av åpningstider burde oppheves, slik en for eksempel gjorde det i Sverige fra 1972. Det ville da fullt ut bli opp til tilbud og etterspørsel å regulere åpningstidene. Departementet mener imidlertid at andre hensyn, for eksempel tradisjon og helligdagsfred, fortsatt kan begrunne noen restriksjoner i åpningstider på helligdager. Dette er i tråd med ordningen i for eksempel Danmark. Etter departementets oppfatning bør en derfor ikke fjerne all regulering, men heller foreta en justering av dagens regelverk.

Et annet alternativ kunne være å fastholde hovedregelen om butikkstengt på helligdager, men samtidig vurdere justeringer i unntaksreglene for å tillate flere butikker å holde åpent og samtidig unngå forskjellsbehandling mellom butikker. Forhistorien til unntaksreglene viser imidlertid at det oppstår komplekse avgrensingsproblemer når en skal utforme unntak. Det tidligere unntaket for kiosker ble for eksempel i 1998 endret til å omfatte utsalgssteder som selger kiosk- eller dagligvarer med en samlet salgsflate som ikke overstiger 100 kvm. Bensinstasjoner fikk innført en kvadratmetergrense på grunn av deres økte salg av kiosk- og dagligvarer. Unntaket for salg av blomster og planter ble endret til å omfatte utsalgssteder som i det vesentlige selger blomster, planter og andre hageartikler. Utviklingen innen varehandelen og endringer i folks handlemønster innebærer også at det kan være vanskelig å gi unntaksregler som passer til dagens behov.

Departementet foreslår, etter en konkret avveining av ulike hensyn, at butikker skal få adgang til å holde åpent på alle vanlige søndager, men at de særskilte helligdagene, høytidsdagene og høytidsaftener fortsatt som hovedregel bør skjermes.

Departementet viser til at det også tidligere har vært sondret mellom vanlige søndager og de særskilte helligdagene. De siste var underlagt et mer omfattende vern enn søndagene. Departementet antar dessuten at det er en alminnelig oppfatning at det er forskjell på en vanlig søndag og de særskilte helligdagene. Høytidsdagene 1. og 17. mai er i dag likestilt med søndager, men ikke når det gjelder helligdagsfreden. Hensynet til tradisjon og den særskilte betydningen disse to dagene har, tilsier etter departementets oppfatning en fortsatt skjerming mot butikkåpent også disse to dagene. En tilsvarende sontring mellom vanlige søndager og særskilte helligdager er også gjennomført i Danmark, jf. ovenfor, hvor det siden 2012 har vært adgang til å ha åpne butikker på vanlige søndager, men ikke på nærmere angitte helligdager og den danske grunnlovsdagen.

Fortsatt skjerming av hellig- og høytidsdager skaper med nødvendighet også behov for unntak. Et forbud mot butikkåpent på disse dagene kan, etter departementets oppfatning, ikke være absolutt. For eksempel må bensinstasjoner generelt og kiosker på særlig 17. mai kunne holde åpent. Som nevnt, har de gjeldende unntaksreglene vært kritisert blant annet fordi de innebærer forskjellsbehandling. Spørsmålet blir da om en bør forsøke å justere de gjeldende unntaksreglene, eller om de skal videreføres for de få dagene der de fortsatt skal ha betydning. Det omdiskuterte unntaket for utsalgssteder som i det vesentlige selger blomster, planter og andre hageartikler, kunne for eksempel oppheves for å få mer likebehandling. En slik innstramning, eventuelt også i andre unntak (turiststeder, tax-free-utsalg etc.), ville imidlertid kunne få betydelige negative konsekvenser.

Av praktiske grunner mener departementet at dagens unntaksregler ikke bør strammes inn. Departementet legger vesentlig vekt på at unntaksreglene vil få svært liten praktisk betydning når antallet skjermede dager reduseres så kraftig som foreslått.

7.2 Departementets forslag

Dagens regel i lov 24. februar 1995 nr. 12 om helligdager og helligdagsfred (helligdagsloven) § 5 første ledd første punktum påbyr at faste utsalgssteder som selger varer til forbrukere, skal holde stengt på helligdager.

Departementet foreslår at denne regelen endres slik at påbudet om butikkstengt bare skal gjelde på helligdager som ikke er vanlige søndager. Hvilke helligdager som da vil omfattes av påbudet om å holde stengt, framgår av helligdagsloven § 2: nyttårsdag, skjærtorsdag, langfredag, første påskedag, annen påskedag, Kristi Himmelfartsdag, første pinsedag, annen pinsedag, første juledag og annen juledag. Til sammen vil skjermingen omfatte 10 helligdager i året.

Lov 26. april 1947 nr. 1 om 1 og 17 mai som høgtidsdager § 1 annet ledd fastsetter at helligdagsloven § 5 om salg fra faste utsalgssteder "gjelder ... tilsvarende" på høytidsdagene 1. og 17. mai. Når helligdagsloven § 5 første ledd første punktum videreføres for de særskilte helligdagene, innebærer dette at påbudet om å holde butikkstengt fortsatt også vil gjelde for de to høytidsdagene 1. og 17. mai. Det blir derfor ikke foreslått endringer i bestemmelsen i loven om 1. og 17. mai.

Samlet sett innebærer dermed forslaget at 12 dager i året fortsatt blir skjermet mot butikkåpent. På vanlige søndager vil det ikke lenger være noen lovregulering som begrenser faste utsalgssteders adgang til å holde åpent.

Helligdagsloven § 5 første ledd annet punktum fastsetter at de faste utsalgsstedene skal stenge kl. 16 på jul-, påske- og pinseften. Det blir foreslått å videreføre også denne regelen.

Unntakene i helligdagsloven § 5 fra påbudet om å holde stengt foreslås videreført slik de er i dag. De vil bare få praktisk betydning på de 12 dagene i året som fortsatt skjermes samt på jul-, påske og pinseften fra kl. 16.

Helligdagsloven § 5 tredje ledd fastsetter at faste utsalgssteder kan holde åpent de tre siste søndagene før julaften mellom kl. 14 og kl. 20. Når butikkene får anledning til å holde åpent på vanlige søndager, blir denne regelen overflødig, og den foreslås derfor opphevet.

Departementet foreslår følgende konkrete endringer i helligdagsloven:

§ 5 første ledd første punktum skal lyde:

På helligdager som ikke er vanlige søndager, skal faste utsalgssteder som selger varer til forbrukere, holde stengt.

§ 5 tredje ledd:

Oppheves.

§ 5 fjerde ledd – åttende ledd:

Blir nytt tredje ledd – syvende ledd.

8. ALTERNATIVT FORSLAG TIL ENDRING I HELLIGDAGSLOVEN

8.1 Spørsmål om avgjørende beslutningsmyndighet til kommunen

En annen tilnærming til spørsmålet om å utvide rammene for søndagsåpne butikker, kan være å overlate til kommunene å treffe avgjørelse. Det vil da bli opp til lokaldemokratiet å avgjøre om adgangen til søndagsåpne butikker skal utvides i forhold til dagens rammer. Dette vil kunne gi større fleksibilitet enn i dag, og lokale hensyn kan ivaretas.

Hvor omfattende beslutningsmyndighet kommunene eventuelt bør få, vil kunne fastlegges ved utforming av lovbestemmelsen. Flere alternativer kan her tenkes. Det mest radikale alternativet ville være å overlate reguleringsmyndigheten fullt ut til kommunen. Dette ville prinsipielt også kunne gi rom for vedtak om mindre søndagsåpent enn i dag. Departementet legger imidlertid til grunn at det ikke skal kunne treffes vedtak om innstramninger. Et annet alternativ er å beholde dagens regulering, men innføre en ny hjemmel som gir kommunen adgang til å foreta liberaliseringer. Et tredje alternativ kan være å fastholde noe statlig regulering som kommunen vil være bundet av. Det kan for eksempel fastsettes at noen særskilte helligdager og høytidsdagene 1. og 17. mai fortsatt skal skjermes særskilt, men at kommunen får myndighet til å foreta endringer når det gjelder adgangen til holde åpent på vanlige søndager.

Uansett utforming av lovbestemmelse, vil det kunne fremføres argumenter mot å legge beslutningsmyndighet på dette området til kommunene. Lokal avgjørelsesmyndighet vil kunne føre til forskjeller mellom kommuner. Dette kan virke uheldig for de næringsdrivende, som kan oppleve handelslekkasje til konkurrenter i nabokommuner. I tillegg kan forbrukerne oppleve ulik tilgang på varer mellom kommuner. I tilknytning til tidligere lovendringer på dette feltet har det vært et viktig hensyn å bidra til et ensartet regelverk og ensartet praksis i hele landet. Dette innebærer at det må foretas en avveining mellom hensynet til fleksibilitet og lokale tilpasninger på den ene side og hensynet til likebehandling mellom næringsdrivende på den andre siden. Departementet vil i denne sammenhengen peke på at det også i dag er noen lokale forskjeller. Enkelte steder er hele kommuner omfattet av ordningen for typiske turiststeder ved forskrift fastsatt av Fylkesmannen.

Vi ber om høringsinstansenes syn på spørsmålet om en lovregulering hvor avgjørende beslutningsmyndighet legges til den enkelte kommune kan være et hensiktsmessig alternativ til departementets primærforslag.

Konkret vil en slik lovregulering kunne gjøres ved for eksempel å innføre et nytt ledd i helligdagsloven § 5 som fastsetter at kommunen ved forskrift kan tillate at faste utsalgssteder i kommunen kan holde åpent utover det som ellers følger av rammene i bestemmelsen. Departementet forutsetter at eventuell kommunal reguleringsmyndighet ikke skal kunne innebære en innstramning i forhold til dagens rammer.

9. KONSEKVENSER

9.1 Innledning

Det vil være tilbud og etterspørsel som over tid vil avgjøre hvordan markedet tilpasser seg nye reguleringsrammer. Departementets forslag vil ikke føre til at butikker faktisk og umiddelbart vil ha åpent på søndager. Utviklingen av et tilbud om kveldsåpne butikker har for eksempel kommet gradvis ved tidligere reformer i regelverket. På denne bakgrunn er det også generelt vanskelig presist å angi konsekvenser av forslaget. Konsekvensene vil vise seg etter hvert. I det følgende gjennomgås sannsynlige konsekvenser av forslaget på sentrale områder, men i

lys av at forslaget vil gi butikkene en valgfri mulighet til søndagsåpent, har departementet ikke gjennomført ytterligere konsekvensutredninger.

9.2 Søndagen som en annerledes dag i uken

Søndagen som en annerledes dag, der flere personer, familier, grupper mv., kan ha fri samtidig og sammen, har lang tradisjon. Samtidig har samfunnsutviklingen ført til større diversifisering av tidsbruk for den enkelte. Behovet for en naturlig vekslning mellom dag og natt, aktivitet og søvn, arbeid og hvile er viktig for alle. Søndagen er også en dag hvor det foregår felles aktiviteter som er basert på frivillighet, for eksempel innen idrett, korps eller lignende. Redusert lovregulering av butikkens åpningstider gir større valgfrihet, men denne friheten behøver ikke å endre den enkeltes prioriteringer og tidsbruk. Forslaget vil føre til økt sysselsetting på søndager. Hensyn til arbeidstakere som må arbeide på søndager, ivaretas gjennom arbeidsmiljølovgivningens regler om søn- og helgedagsarbeid.

9.3 Konsekvenser for arbeidstakere

I dag arbeider 1/3 av norske arbeidstakere utenfor normalarbeidstid (06.00-18.00 mandag til fredag). Om lag 10 % av arbeidstakerne arbeider regelmessig på søndager, mens i varehandelen er det litt over 4 % som jevnlig arbeider på søndag. Arbeidsmiljøloven åpner blant annet for unntak fra forbudet mot søndagsarbeid når det gjelder arbeid i butikker som kan ha åpent etter helligdagsloven. Det innebærer at ansatte i virksomheter som etter helligdagsloven kan ha åpent på søn- og helgedager, kan arbeide på søndager. Dette endres ikke selv om helligdagsloven endres. Endringer i helligdagsloven, slik at flere butikker enn i dag kan holde åpent, vil ha som konsekvens at disse butikkene også kan benytte seg av søndagsarbeid innenfor de rammene som følger av arbeidsmiljøloven. Arbeidsgiver skal imidlertid drøfte behovet for søn- og helgedagsarbeid før det iverksettes, jf. ovenfor i punkt 6.

Om den enkelte arbeidstakeren faktisk skal utføre søndagsarbeid, vil bero på den aktuelle arbeidsavtalen og bestemmelser om søn- og helgedagsarbeid i en eventuell tariffavtale.

9.4 Konsekvenser for forbrukere

Forbrukerne vil få større valgmuligheter fordi tilbudet av åpne butikker vil øke som følge av forslaget. Søndagshandel har blitt utbredt der lovmessige hindringer er tatt bort. Mange vil ha bedre tid på søndager og slik kunne etterspørre varer over et større geografisk område enn til hverdags. For en del forbrukere vil forslaget medføre lettere tilgang også til et bredere vareutvalg.

9.5 Nærings- og samfunnsøkonomi

9.5.1 Innledning

Varehandelen er en viktig bidragsyter til landets verdiskaping og sysselsetting. Varehandelen sto i 2013 for 6,3 pst. av verdiskapingen i Norge. Til sammenlikning sto industrien for rundt 6,7 pst. Det har vært en vekst i sysselsettingen i varehandelen de siste ti årene fra et nivå på om lag 334 000 sysselsatte i 2003 til om lag 370 000 i 2013.²⁵ Næringen er landets største sysselsetter, dersom en ser bort fra offentlig virksomhet. Endringer i næringens rammevilkår vil derfor kunne ha betydelig positiv næringsøkonomisk effekt.

Åpningstider, priser, servicegrad samt bredde og kvalitet i varetilbudet er alternative måter for en butikk å konkurrere på. De uregulerte tilbudsformer som vareomfang, servicegrad,

²⁵ Nasjonalregnskapstall fra SSB

åpningstider på hverdager osv. finner i dag sin likevekt i markedet uten at myndighetene griper inn. Utvidelse av adgangen til å holde åpent vil finne sine tilsvarende løsninger i markedet.

9.5.2 Mulige konsekvenser for næringen

Søndag er en betydelig handledag for butikkene som etter gjeldende regelverk har anledning til å holde åpent. Det er også betydelig grensehandel på søndager. Utviklingen for kveldsåpne butikker har som nevnt, kommet etter hvert etter tidligere reformer i regelverket. En vil kanskje få noe omstrukturering av etterspørselen mellom butikker når forbrukerne får flere valgmuligheter. Økt geografisk rekkevidde i etterspørselen vil trolig gi fordeler for butikker med bredt vareutvalg.

Erfaringer fra andre land tyder på at forbrukerne vil velge å handle på søndager dersom de får et tilbud, og at mange butikker vil velge å holde åpent. Hvor stor effekt dette vil få på varehandelens omsetning, er usikkert. Forslaget kan føre til en viss økning i omsetningen. Butikkene vil få endret konkurransesituasjonen overfor grensehandel og e-handel, og mulighet til å konkurrere med alternative forbrukeraktiviteter på søndager, herunder salg til turister i de store byene. Det er imidlertid liten grunn til å anta at detaljomsetningen i Norge vil bli betydelig større som følge av utvidede åpningstider. Hovedeffekten vil være at handelen fordeler seg over flere dager.

Flere handelsdager kan på kort sikt bety økte kostnader for handelsstanden. Særlig økte lønnskostnader vil trekke i retning av høyere priser. Samtidig vil mer effektiv utnyttelse av realkapitalen, mindre topper i omsetningen gjennom uken og konkurranseimpulser kunne bidra til å avgrense økningen i priser og kostnader. Nettovirkningen på lengre sikt vil være usikker, men utslagene vil neppe bli store.

Kostnader til tilknyttede tjenester som distribusjon, renhold, vaktjenester vil også øke. Isolert sett kan dette føre til at lønnsomheten til næringen reduseres. På den annen side fører det til økt verdiskaping innenfor de tilknyttede tjenestenæringene. På tross av økte kostnader viser erfaringer fra bl.a. Danmark at mange av butikkene velger å holde åpent på søndager dersom de får mulighet til det, for å konkurrere om markedsandeler. Dette kan føre til effektivisering og restrukturering i næringen. Ifølge Handelens samarbeidsutvalg (HSU) kan vi vente oss større og færre vareutsalg og at mer av handelen flytter inn i kjøpesentre.²⁶ Dette kan føre til en omstrukturering i bransjen og avskalling av de minst lønnsomme bedriftene.

Et arbeidsnotat fra OECD-sekretariatet presenterer en studie av konsekvenser av liberalisering av åpningstidsbestemmelsene på søndager i en rekke europeiske land.²⁷ Studien viser at reformene har hatt positiv effekt på sysselsettingen. Deler av varehandelen har også opplevd økt omsetning. Studien gir imidlertid ikke grunnlag for å si at dereguleringen har ført til økte priser.

9.5.3 Konkurransenvirkninger

Det generelle forbudet mot søndagsåpent har en del konkurransevidninger mellom dem som rammes av forbudet, de som har ulike unntak, og omsetningsformer som ikke er omfattet av forbudet. Det er som nevnt under beskrivelsen av gjeldende rett, i alt 12 ulike unntak,

²⁶ Hos kjøpesentrene vil det trolig også bli stilt krav om at butikkene må holde åpent. Handelens samarbeidsutvalg består av Virke, Handel og Kontor og COOP.

²⁷ Arbeidsnotat fra OECD-sekretariatet, EVALUATING THE IMPACT OF SUNDAY TRADING DEREGULATION.

herunder unntaket for mindre utsalgssteder og hagesentre. Når det gjelder de sistnevnte, har det brede vareutvalget til hagesentrene vært trukket fram som et konkurransevidningsproblem for annen faghandel. Forslaget medfører at konkurransevidningene mellom butikker som følge av forbudet reduseres til det mer bagatellmessige. Forslaget vil gi butikkene økte konkurransemuligheter overfor grensehandel, e-handel og i noen grad andre forbrukeraktiviteter. Forbrukerne kan ha lavere tidskostnader på søndager. Etterspørselen deres vil da ha større geografisk rekkevidde enn til hverdags, noe som virker konkurransefremmende.

9.5.4 Samfunnsøkonomisk lønnsomhet

Det er ikke foretatt beregninger for å kartlegge den samlede samfunnsøkonomiske lønnsomheten av forslaget. For forbrukerne vil forslaget gi større frihet til å handle når det passer dem. For noen arbeidstakere vil forslaget være positivt ved at det gir nye muligheter for arbeid. Andre vil oppleve det som en byrde å måtte arbeide på søndager. For deler av næringen vil forslaget føre til økt lønnsomhet på grunn av økte markedsandeler. Andre kan på sin side få redusert lønnsomhet på grunn av økt konkurranse og økte lønnskostnader. På lang sikt kan forslaget føre til restruktureringer i næringen og nye løsninger som kan bidra til økt verdiskaping.

9.6 Miljøkonsekvenser

HSU har fremlagt en rapport om miljøkonsekvenser av søndagsåpne butikker.²⁸ I rapporten blir det antatt at søndagsåpne butikker vil medføre konsekvenser for miljøpåvirkningen på grunn av at flere vil reise på jobb på søndager enn tidligere, energiforbruket vil øke og det vil bli noe mer varetransport. Det blir samtidig vist til at det er usikkerhet knyttet til alle disse momentene. Rapporten er basert på en spørreundersøkelse blant et utvalg butikker i et mellomstort kjøpesenter. Når det gjelder vareleveranser, fremkommer det at kun matvarebutikker ser behov for økte leveranser-, knyttet til ferskvarer. Detaljhandelen utover dagligvarehandelen antas å holde sin mengde vareleveranser uendret.

9.7 Distriktshensyn

Departementet har fra HSU også mottatt en foreløpig rapport om distriktsbutikkens utfordringer ved full adgang til søndagsåpne butikker.²⁹ Distriktsbutikkregisteret som er opprettet av Institutt for bransjeanalyser (IBA), hadde etter siste oppdatering i mai 2014 970 distriktsbutikker. 21,9 prosent av disse praktiserer søndagsåpent i dag. På typiske turiststeder er andelen 51,1 prosent. Analysen er basert på en spørreundersøkelse blant ledere av distriktsbutikker, og holdningene til søndagsåpent er i stor grad negative. Det blir blant annet pekt på økt risiko for handelslekkasje, og dermed økt konkurranse for butikkene i distriktene. Samtidig fremkommer det at søndagsåpne butikker vil gi økt mulighet for salg til turister og til utenbygdsboende.

9.8 Forenkling

Dersom sysselsettingen på sikt øker på søndager, vil dette kunne øke behovet generelt for statlige kontroll- og tilsynsoppgaver på disse dagene. Lovforslaget innebærer likevel en forenkling for det offentlige når reguleringen omkring salg fra faste utsalgssteder vil få

²⁸ *Miljøkonsekvenser av søndagsåpne butikker*, rapport 15. mai 2014 til Handelens samarbeidsutvalg.

²⁹ Rapporten *Distriktsbutikkens utfordringer ved full adgang til søndagsåpne butikker. En analyse av distriktsbutikkens holdning til og tilpasning til full adgang til søndagsåpent og konsekvenser for konkurransesituasjon og økonomi* forelå i juni 2014. Den er utarbeidet på oppdrag fra Virke Dagligvare og Merkur.

virkning for færre dager sammenlignet med i dag. Arbeidet med å forvalte og håndheve regelverket vil derfor bli mindre omfattende enn i dag.

Etter dagens lov har Fylkesmannen oppgaver knyttet til søknader om dispensasjoner fra påbudet om å holde søndagsstengt i enkeltsaker og til å fastsette lokale forskrifter om typiske turiststeder. Både behovet for å gi dispensasjoner i enkelttilfeller og til å gi lokale forskrifter for typiske turiststeder vil bli mindre. Disse sakene har ikke et stort omfang, og innsparingen antas å være begrenset. I dag er det dessuten kommunene som i stor grad har arbeidet med å forberede og fremme søknader om å få godkjent et område som typisk turiststed. Dette innebærer at det også vil kunne bli en besparelse for enkelte kommuner, men også på dette punktet må omfanget av innsparingen antas å bli begrenset.

Brudd på helligdagsloven håndheves av politiet. Som ledd i etterforskningen av slike lovbrudd vil det i dag kunne være nødvendig å avklare nærmere om en butikk omfattes av påbudet om å holde stengt eller om den omfattes av en unntaksregel. Dette kan for eksempel være tilfelle for en butikk som hevder å komme inn under unntaket for hagesentre. Det har ikke vært mange saker om brudd på bestemmelsene om salg fra faste utsalgssteder som har vært etterforsket av politiet. Dette har blant annet hatt sammenheng med ressursituasjonen og prioriteringer hos politiet. Konsekvensene for politiet vil også ha begrenset omfang.

9.9 Konsekvenser ved alternativt forslag om å legge avgjørende beslutningsmyndighet til kommunen

9.9.1 Konkurransenvirkninger

Dersom det alternative forslaget med å legge beslutningsmyndighet til kommunen velges, vil dette kunne medføre uheldig konkurransevidning. Konkurranse i detaljhandelen foregår i geografiske markeder. Disse markedene kan variere i størrelse. Forbrukerne kan ha interesse av å få tilgang til varer selv om avstandskostnadene øker. Ofte vil et geografisk marked kunne omfatte flere kommuner. Dette innebærer at ulike bestemmelser i ulike kommuner kan komme til å påvirke næringsgrunnlaget for butikkene.

9.9.2 Forenkling

Etter dagens regelverk ligger det til den enkelte kommune å utforme og å fremme overfor Fylkesmannen eventuell søknad om å bli godkjent som typisk turiststed. Utover dette har kommunene i dag ikke noen oppgaver knyttet til regulering av åpningstidene for faste utsalgssteder. Dersom kommunene selv skal treffe vedtak om utvidede rammer for butikkåpent på helligdager, vil dette medføre en økning i kommunens arbeidsoppgaver. Det antas at denne økningen vil bli relativt begrenset. Fylkesmannens oppgaver etter dagens regulering vil kunne få mindre praktisk betydning dersom beslutningsmyndighet legges til kommunen. Dette vil kunne lette Fylkesmannen for arbeidsoppgaver, men det antas at besparelsen blir begrenset.

10. LOVFORSLAG

I lov 24. februar 1995 nr. 12 om helligdager og helligdagsfres foreslås følgende endringer:

§ 5 første ledd første punktum skal lyde:

På helligdager som ikke er vanlige søndager, skal faste utsalgssteder som selger varer til forbrukere, holde stengt.

§ 5 tredje ledd:
Oppheves.

§ 5 fjerde ledd – åttende ledd:
Bli nytt tredje ledd – syvende ledd.

Vedlegg

Lov 24. februar 1995 nr. 12 om helligdager og helligdagsfred (helligdagsloven)

Notat

Til:

Kopi til:

Fra: Monika Sande

Sak: SØNDAGSÅPNE BUTIKKER

Saksnr./Arkivkode

15/246 - U62

Gradering:

Sted

MOLDJORD

Dato

05.05.2015

SØNDAGSÅPNE BUTIKKER

Regjeringen har sendt ut på høring « *Forslag om endringer i helligdagsloven for å tillate søndagsåpne butikker* »

Høringsfristen er satt til 30.06.15

Ordføreren vil sørge for at det blir laget en sak i Juni-møtet slik at kommunestyret kan få mulighet til å komme med en høringsuttalelse.

Arbeiderpartiet

Beiarn Arbeiderparti

Beiarn Kommune		
Ar/Saksnr.	Dok.nr.	Reg.nr/Ar
15/246	1	2500/15
04 MAI 2015		
Ark.kode P	062	
Ark.kode S		
Avdeling	L/K	Saksbeh. MS
Kassasjon	Gradering	

INTERPELLASJON TIL KOMMUNSTYREMØTE 06.05.2015

SØNDAGSÅPNE BUTIKKER.

Regjeringen ønsker full liberalisering av butikkene. Det betyr at alle butikker kan holde åpent om de selv ønsker det.

Statsrådene Thorhild Widvey, Robert Eriksson og Monica Mæland Har lagt fram følgende forslag:

- kraftig liberalisere regler for åpningstider,
- la alle butikker selv velge når de ønsker å holde åpent,
- kun holde stengt på 12 særskilte helligdager i året.

Butikker vil normalt holdes stengt på hellig- og høytidsdager som 1. juledag, 1. nyttårsdag, 1. påskedag, 1. pinsedag, 1. og 17. mai.

Regjeringen vil med forslaget forenkle regelverket.

– I dag er butikkene begrenset av hvilke varer de selger og hvilke steder man oppholder seg og hvor stor butikken er.

Regjeringa mener det her er snakk om likere konkurransevilkår, for bransjen.

Beiarn Arbeiderparti ser at med en slik liberalisering, vil åpne seg andre utfordringer, krav om at flere må arbeide i på søndagene, barnehage behov, dyrere varer for å nevne noe.

Vi mener at vi i Beiarn, med våre tre butikker innen dagligvarehandelen, ikke har behov for søndagsåpne butikker. Dette selv om kommunen har vært positive til dette bl.a. med tanke på turistsesongene.

Vi ønsker allikevel at Beiarn kommunestyret tar en prinsipiell debatt om dette.

Beiarn Arbeiderparti
Håkon Sæther
Gruppeleder

NY RISIKO- OG SÅRBARHETSANALYSE FOR BEIARN KOMMUNE - MANDAT

Saksbehandler: Frank R. Movik
Arkivsaksnr.: 15/313

Arkiv: X20

Saksnr.: Utvalg
28/15 Formannskapet

Møtedato
09.06.2015

Rådmannens innstilling:Mandat

Prosjektgruppen gis mandat til å utarbeide en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse for Beiarn kommune og dokumentere resultatet fra arbeidet i en rapport. Basert på den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen skal prosjektgruppen lage forslag til plan for oppfølging for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap.

Den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen skal imøtekomme kravene i lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret og forskrift om kommunal beredskapsplikt.

Formål

Formålet med den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen er å:

- gi en oversikt over risiko- og sårbarhetsforhold i kommunen, og hvordan de påvirker kommunen
- avdekke sårbarhet og gjensidige avhengigheter
- foreslå tiltak for hvordan risiko og sårbarhet kan reduseres og håndteres
- gi planleggingsgrunnlag og beslutningsstøtte i kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap

Organisering, roller og ansvar

- Oppdragsgiver og eier av den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen er kommunens ledelse
- Representanter fra kommunens ledelse utgjør styringsgruppen og utpeker prosjektleder og prosjektdeltakere for prosjektgruppens arbeid
- Prosjektgruppen har ansvar for å planlegge og gjennomføre den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen

Kommunens ledelse har ansvar for å fremme den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen for kommunestyret og følge opp plan for oppfølging

Saksutredning:

Fylkesmannen i Nordland gjennomførte i mai 2014 tilsyn med kommunal beredskapsplikt i Beiarn kommune. Tilsynet ble gjennomført med hjemmel i lov av 26. juni 2010 om kommunal beredskapsplikt. Tema for tilsynet var kommunens plikter etter lov og forskrift, med hovedfokus på kommunens helhetlige ROS-analyse og overordnede beredskapsplan.

I rapport fra august 2014 konkluderer fylkesmannen i at det foreligger 2 avvik;

1. Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse er utdatert i forhold til myndighetskrav i forskrift om kommunal beredskapsplikt av 22.08.11.

Den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen skal forankres i kommunestyret, og skal:

- a. gi oversikt over uønskede hendelser som utfordrer kommunen
- b. gi bevissthet om risiko og sårbarhet i kommunen
- c. fange opp risiko og sårbarhet på tvers av sektorer
- d. gi kunnskap om tiltak for å unngå og redusere risiko og sårbarhet i kommunen
- e. identifisere tiltak som er vesentlige for kommunens evne til å håndtere påkjenninger
- f. gi grunnlag for mål, prioriteringer og nødvendige beslutninger i kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap

2. Kommunens «helhetlige og systematiske samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid» oppfyller ikke kravene i lov og forskrift.

Kommunen skal på bakgrunn av den helhetlige ROS-analysen «utarbeide langsiktige mål, strategier, prioriteringer og plan for oppfølging av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet».

Det er nedsatt en administrativ prosjektgruppe som skal utarbeide forslag til ny overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse. Gruppen er bredt sammensatt i forhold til kommunens ansvarsområder. Rådmannens ledergruppe fungerer som styringsgruppe.

Helhetlig ROS må forankres hos kommunens administrative og politiske ledelse for å sikre eierskap til gjennomføring, resultat og oppfølging av analysen. Det anbefaler at kommunestyret involveres både i opp-starten, i presentasjon av resultatene fra analysen og i oppfølgingen. Overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse, med tilhørende oppfølgingsplan, skal endelig godkjennes i kommunestyret. Det legges opp til at dette kan skje i løpet av 2015.

Vedlegg:

**FORESPØRSEL OM MEDFINANSIERING AV MENINGSMÅLING -
KOMMUNEREFORMEN**

Saksbehandler: Frank R. Movik
Arkivsaksnr.: 15/319

Arkiv: 001

Saksnr.: Utvalg
29/15 Formannskapet

Møtedato
09.06.2015

Rådmannens innstilling:

Saksutredning:

Saltenposten har rettet henvendelse til Beiarn kommune om medfinansiering av meningsmåling. Meningsmålingen er planlagt gjennomført i august, og vil være rettet spesielt mot Beiarn i forbindelse med kommunereformen.

For Beiarn kommune vil kostnaden være kr. 4.350,-.

Meningsmålingen skal gjennomføres av Norfakta, og legges opp som et politisk barometer med 2 ekstra spørsmål tilknyttet kommunereformen. Disse spørsmålene vil kunne justeres.

Bakgrunn:

Vurdering:

Vedlegg:

Forespørsel fra Saltenposten datert 26.05.15.

Fauske, 26. mai 2014

Beiarn kommune
v/ordfører Monica Sande
e-post: monika.sande@beiarn.kommune.no

Beiarn Kommune		
Ar/Saksnr.	Dok.nr.	Reg.nr./Ar.
15/319	11	2071/15
01 JUN 2015		
Ark.kode P	001	
Ark.kode S		
Avdeling Kassasjon	Saksbeh.	FM
	Gradering	

Forespørsel om meningsmåling for Beiarn kommune

17. mars offentliggjorde Saltenposten en meningsmåling for Fauske kommune, som fortalte hva innbyggerne mente om en kommunesammenslåing. Resultatet av undersøkelsen skapte stor interesse.

Nå planlegger Saltenposten å få gjennomført en ny undersøkelse for de fire kommunene vi dekker i Indre Salten. Vi ønsker å foreta den i begynnelsen av august, som en start på valgkampen.

Utfordringen vår er at en slik meningsmåling er en ganske kostbar, ikke minst fordi den omfatter en stor del av befolkningen for å få et mest mulig korrekt resultat. I Beiarn vil det si 100 intervjuer.

Norfakta i Trondheim, som vi bruker, skal ha kr. 8.700,- eks. mva. for en slik undersøkelse for Beiarn. Da ligger det et politisk barometer i bunnen, og deretter to ekstrasporsmål. De er:

1) Er du for eller i mot at din kommune blir slått sammen med andre kommuner?

- For
- I mot
- Vet ikke

2) Gitt at din kommune måtte slås sammen med andre kommuner, hvilket alternativ ville du da foretrekke?

- LES OPP (blir randomisert)
- Indre Salten (Fauske, Saltdal og Sørfold)
 - Hele Salten (med utgangspunkt i Bodø)

Dette er spørsmål som kan justeres.

Vi forespør Beiarn kommune om dere vil spleise på denne målingen, dvs. at hver av partene betaler halvparten hver. For Beiarn vil det komme på kr. 4.350,-. For denne prisen vil kommunen få tilgang på resultatene, også av den politiske meningsmålingen. Det er en partimåling, som viser oppslutningen for hvert parti, i forhold til hva de spurte stemte ved forrige kommunevalg. Målingen er detaljert, langt mer enn det vi kan omtale i avisen, og bør være av stor interesse for de ulike partiene rett før innspurten i valgkampen.

Vi vet at kommunene har fått tilskudd for å drive opplysningsarbeid i forbindelse med kommunereformen, og mener at en slik meningsmåling vil passe godt i så måte.

Vi ber om å få et svar på denne forespørselen så snart som mulig, ettersom vi ønsker å legge inn en bestilling til Norfakta. Håpet er å gjennomføre undersøkelsen i begynnelsen av august.

Likelydende forespørsel går til Fauske, Saltdal og Sørfold kommune, men prisen på en slik meningsmåling varierer fra kommune til kommune.

Mvh

Frank Øvrewall,
redaktør i Saltenposten.
tlf 977 95 328
e-post: frank.ovrewall@saltenposten.no

Vedlegg: Saltenpostens oppslag 17. mars etter meningsmålingen om kommunereformen.

PRØVEPRODUKSJON AV GLUTENFRITT FLATBRØD

Saksbehandler: Bjørnar Brændmo
AS

Arkiv: NAVN Gla`Bakern

Arkivsaksnr.: 15/282

Saksnr.: Utvalg
30/15 Formannskapet

Møtedato
09.06.2015

Rådmannens innstilling:

I forbindelse med oppstart av prøveproduksjon av glutenfritt flatbrød, yter Beiarn kommune Gla`Bakern AS et tilskudd på kr. 200.000.- og et lån på kr. 80.000.-.

Bevilgningen belastes næringsfondet og utbetales ved fremleggelse av kostnadsdokumentasjon.

Lånet belastes med rente på 5% og det gis ett års avdragsfrihet.

Saksutredning/Bakgrunn:

Gla`Bakern AS er etablert gjennom et samarbeid mellom Beiarlefs og Arctic Mustard AS. Gjennom sine distribusjonsavtaler for sennepssaus, med landsdekkende grossist, har Arctic Mustard AS avdekket et behov for glutenfrie produkter. I første omgang flatbrød og det ble foretatt en prøveproduksjon medio mars.

Det ble så vellykket at det ble besluttet å etablere firma, Gla`Bakern AS, og gå videre med prosjektet.

Strengt krav til melfritt miljø ved produksjon av glutenfrie produkter gjør at prøveproduksjonen må foregå i egne lokaler og med eget produksjonsutstyr. Som konsulent brukes Hans Helge Raae Olsen, seniorkonsulent i Nofima med lang erfaring i etablering og oppfølging av bedrifter i en oppstartsfasen. Han har også gjennom sitt nettverk vært med på å skaffe tilveie nødvendig produksjonsutstyr.

Prøveproduksjonen skal foregå i leide lokaler hos BeiarVekst AS med personell fra Beiarlefs. Potet er en viktig ingrediens i disse glutenfrie produktene og det tas sikte på å kunne bruke lokalt produsert potet, samt at forarbeidet med potetene gjøres av BeiarVekst AS.

Grossisten som selskapet evt vil inngå avtale med er landsdekkende og potensialet for glutenfrie produkter av høy kvalitet er stort.

Prøveproduksjonen beregnes å komme i gang etter ferien og første test mot markedet vil skje på lokal stand under Villmarksdagene i Beiarn, hvor også representanter fra grossisten vil være tilstede.

Produktet, glutenfritt flatbrød, vil være klart for markeds lansering i oktober 2015

Bedriften ser allerede også på mulighetene for andre glutenfrie produkter, som potetkaker og lefser, men ikke før flatbrødet er godt inne på markedet.

Vurdering:

Ideen om en mulig produksjon av glutenfritt flatbrød kom fra Arctic Mustard AS gjennom innspill fra sine markedskontakter. Og med sin produksjon i Beiarn var det naturlig å ta kontakt med Beiarlefs for å drøfte mulighetene for produksjon her i kommunen.

Det viser seg at Beiarlefs sitter med mye kunnskap og kompetanse på glutenfri mat og oppskriften som skal brukes i prøveproduksjonen er lokal.

Hvis bedriften lykkes, så er det et betydelig potensiale som vil gi positive ringvirkninger. Skulle det vise seg at markedet tar godt imot produktet, noe som regnes som meget sannsynlig, vil det være behov for investeringer i annet permanent lokale for større produksjonsvolum.

Knoppskyting fra eksisterende bedrifter er den mest vellykkede måte å etablere nye arbeidsplasser på. Dette prosjektet har potensiale til å bli noe stort og det er viktig å støtte opp denne prosjektfasen.

Selskapet er forsiktige med å tallfeste volum og nye arbeidsplasser i prosjektet, men gjennom å lykkes snakker vi fort om muligheten for 5 – 10 nye arbeidsplasser.

Investeringskostnadene for prøveproduksjonen er meget lave takket være konsulentens kjennskap til tilfredsstillende brukt utstyr på markedet. Uten denne muligheten ville kostnaden vært betydelig høyere.

En vellykket bedriftsetablering i dette tilfellet vil også kunne ha positiv betydning for andre bedriftsetableringer basert på lokale råvarer.

Vedlegg:

Søknad datert 26.05.2015

Gla'Bakern AS

8114 Tollå

Beiarn kommune
v/ Næringskonsulent
8110 Moldjord

Tollå, den 13.05.15

Beiarn Kommune		
Ark./Saks.nr.	Dok.nr.	Reg.nr./Ar
15/282	2	284/15
26 MAI 2015		
Ark.kode P	Gla'Bakern	
Ark.kode S		
Avdeling	Saksbeh.	Amw
Kassasjon	Gradering	

SØKNAD OM TILSKUDD OG LÅN TIL KJØP AV UTSTYR FOR PRØVEPRODUKSJON AV GLUTENFRITT FLATBRØD.

BeiarLefs' AS og Arctic Mustard AS har gått sammen og dannet selskapet Gla'Bakern AS med et ønske om produksjon av glutenfritt flatbrød.

Flatbrød er et produkt med lange tradisjoner over hele landet. Siden vi får stadig flere gluten/hvete-allergikere i samfunnet er det i dag stor etterspørsel etter glutenfritt flatbrød. Vi ønsker å møte denne etterspørselen med et gluten- og laktosefritt produkt, hvor vi blant annet vil bruke potet lokalt fra Beiarn. Dette både for at vi ønsker å bruke råvarer fra lokale produsenter, og for å komme innunder konseptet kortreist mat.

En forutsetning for produksjon av glutenfrie produkter er at vi har et annet lokale enn BeiarLefs' sitt produksjonslokale. På grunn av støv av hvetemel kan vi ikke bake glutenfrie produkter med garanti i forhold til allergi i det lokalet som BeiarLefs' bruker. Vi har fått mulighet til å bruke et lokale hos Beiarvekst midlertidig til vi har en annen løsning på plass. Det samme gjelder også for maskinelt utstyr til produksjonen. Det er helt avgjørende i forhold til glutenallergi at maskinene kun blir brukt til glutenfrie produkter.

Vi hadde en liten testproduksjon over 3 dager, 9 – 11 mars. Den foregikk i BeiarLefs' sine lokaler med det utstyret som står der. Vi fikk gjennom kompetansenettverket for lokalmat støtte til å få en seniorkonsulent fra Nofima. Han heter Hans Helge Raae Olsen, er utdannet Baker/konditor, og har lang erfaring med etablering og oppfølging av bedrifter. Han var i lag med oss på testproduksjonen, vedlagt finner dere rapport fra ham.

Det vi nå ønsker er å starte en prøveproduksjon for å se om det er mulig å lage glutenfrie flatbrød - finne kostnader på både råvarer og arbeid. Vi må finne en effektiv teknisk løsning, for å få en god og rasjonell drift. For å kartlegge om det er lønnsomhet i denne typen produksjon, som er veldig annerledes enn den produksjonen vi har i dag. Vi må kjøpe inn nye maskiner for å få et garantert glutenfritt produkt som vi kan prøve ut i markedet.

Både BeiarLefs' og Arctic Mustard ser på Gla'Bakern som et prosjekt med potensiale for økt sysselsetting i Beiarn i og med at vi beveger oss inn på et produkt med økt etterspørsel og færre og færre produsenter. Vi ser også for oss muligheter for utvidelse til flere glutenfrie produkter som potetkaker og lefser når tiden er inne for dette.

Kostnader:

Kjevlemaskin	kr. 140.000,-
Skjærebord	kr. 50.000,-
Takke	kr. 25.000,-
Elte/Piskemaskin	kr. 40.000,-
Div. bord/benker/småutstyr	kr. 25.000,-
Kostnader opplæring maskiner	<u>kr. 30.000,-</u>
Sum	<u>kr. 310.000,-</u>

Finansieringsplan:

Tilskudd/lån Beiarn kommune	kr. 280.000,-
Egenkapital	<u>kr. 30.000,-</u>
Sum	kr. 310.000,-

Fremdriftsplan:

9. – 11. mars	Testproduksjon
1 april	Møte mellom Arctic Mustard og BeiarLefs om dannelse av nytt selskap.
April/mai	Stiftelse av Gla'Bakern
Meido mai	Søknad til Beiarn kommune og Innovasjon om tilskudd til prøveproduksjon.
Juni	Kjøp av nødvendig utstyr til prøveproduksjon.
Juli	Opplæring på nytt utstyr og oppstart av prøveproduksjon
Aug/sept	utdeling av vareprøver lokalt på stand på villmarksdagan og bondens marked. Og utdeling av vareprøver til grossistfirma nasjonalt.
Oktober	Ut i markedet.

Vedlagt følger markedsplan og rapport fra Hans Helge Raae Olsen, Nofima.

Med vennlig hilsen

For Gla'Bakern AS

Kari Anne Steinåmo

STRATEGISK NÆRINGSPLAN FOR BEIARN KOMMUNE

Saksbehandler: Bjørnar Brændmo
 Arkivsaksnr.: 14/542

Arkiv: 140

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
40/14	Formannskapet	13.10.2014
31/15	Formannskapet	09.06.2015

Rådmannens innstilling:

Forslag til Strategisk Næringsplan for Beiarn kommune vedtas.

Behandling/vedtak i Formannskapet den 13.10.2014 sak 40/14**Behandling:**

Repr. Heidi Larsen ble gitt permisjon mens denne saken ble realitetsbehandlet.

Vedtak:

Planprosess for Strategisk Næringsplan vedtas slik det fremkommer av vedlegg.

Enstemmig vedtatt.

Saksutredning/Bakgrunn:

I 40/14 vedtok formannskapet planprosessen for utarbeidelse av Strategisk Næringsplan. Strategisk Næringsplan skal være kommunens verktøy som beskriver og setter rammer for kommunens satsningsområder og målsetninger i planperioden.

Gjennom Beiarn Næringsforum ble kommunens næringsliv invitert til deltagelse, men med forholdsvis liten respons. Det ble avholdt tre møter med næringsplanen som tema. Det er også avholdt et møte med landbrukets organisasjoner, med positive innspill til planen.

Beiarn kommunestyre fattet i møte 6 mai 2015, sak 6/15, følgende vedtak :

Beiarn kommunestyre forventer en sak om strategisk næringsplan blir forelagt kommunestyret i juni, og at det i denne sak også vurderes videre satsning i forhold til Næringskonsulent og SNU.

Vurdering:

Strategisk Næringsplan for Beiarn kommune legges fram for politisk behandling uten at den har vært til høring hos næringslivsforeningene.

Eventuelle innspill/endringer vil da komme til kommunestyrets endelige behandling, 23 juni. I etterkant vil det bli utarbeidet egen konkret handlingsplan. Denne vil det være naturlig å tilpasse til budsjettbehandlingen for 2016.

I forslag til Strategisk Næringsplan er det lagt klare føringer hvordan vi ønsker at landbruket og øvrige næringer skal ivaretas av kommunen, men kommunens forhold til SNU er ikke naturlig å ta inn i næringsplanen og må behandles som egen sak.

Vedlegg:

Forslag til Strategisk Næringsplan - ettersendes